

Нечаєв М.П.¹, Лантух Л.О.²

¹*Національний фармацевтичний університет, м. Харків*

²*КНП «Дитяча клінічна лікарня №6 Шевченківського району міста Києва»*

Теоретичні основи управління конкурентоспроможністю медичних установ

nnikita2403@gmail.com

Вступ. Зважаючи на реформування галузі охорони здоров'я та переходу даної галузі на незвичні для неї – маркетингові та економічні відносини, надзвичайно актуальним постає питання конкурентного середовища та запуск механізму конкурентоспроможності ЗОЗ. Адже девіз медичної реформи, яка почалась 1 січня 2018 року й триває зараз звучить так: «Гроші йдуть за пацієнтом», тож перед керівниками лікувально-профілактичних медичних організацій постало питання забезпечення не лише кваліфікованої лікувальної допомоги, а й удосконалення управлінських функцій по підвищенню якості медичних послуг та конкурентоспроможності медичних установ.

Мета дослідження. Дослідження теоретичних та практичних основ конкурентоспроможності медичних підприємств.

Матеріали та методи. Матеріалом даного дослідження стали наукові добірки зарубіжних та вітчизняних вчених, а саме: Juran J. M., Godfrey A., Davies H., Боденчук Л.Б., Должанський І.З., Іванов Ю.Б., Кондюхова О.В., Літвінов О., Мікловда В.П., Онищук Н.В., Петрович Л.М., Резнікова Н.В. та ін. Основним методом дослідження є метод теоретичного узагальнення (при формулюванні теоретичних узагальнень та висновків, проведення критичного аналізу досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців).

Отримані результати. Основною рушійною силою ринкових відносин є конкуренція, а невід'ємною складовою конкурентної боротьби являється продукт чи послуга. Чимала кількість надавачів послуг мотивує організації впроваджувати новітні технології, для створення продукту, що задовільнить потреби споживачів, що в свою чергу сприятиме прогресивному розвитку економіки. Ринкова конкуренція проявляється у отриманні суб'єктів ринку переваг над іншими організаціями, що призводить до того, споживач має

альтернативний вибір. Отже, можливість забезпечення конкурентних переваг на ринку і є конкурентоспроможністю.

Ринок медичних послуг є доволі специфічним, сформувавши певний пласт надання нематеріальних благ, що спрямовані на захист здоров'я населення. Функціонування установ різних форм господарювання та власності зумовлює розвиток ринкових відносин у сфері охорони здоров'я. Рівень доходів населення, епідеміологічна ситуація в країні, вікова структура населення, тривалість життя людей, наявність телемедичних послуг та багато іншого формують попит на ринку медичних послуг.

Основою конкурентоспроможності ЗОЗ є якісні медичні послуги. Країни з різними моделями систем охорони здоров'я вважають пріоритетом якісне медичне обслуговування. Поняття "якість медичних послуг" охоплює як їх характеристики, так і здатність сформувати попит і пропозицію на медичні послуги, а також здатність задоволення потреб споживачів. Якість медичної послуги включає своєчасну медичну допомогу, правильні профілактичні заходи, діагностику, лікування та реабілітацію, отримання запланованого результату.

ВООЗ встановила основні критерії якості медичного обслуговування: кваліфікація лікаря, діагностування та лікування відповідно до протоколу, відсутність ускладнень, досягнення результату для пацієнта.

Опрацьовуючи джерела, досліджуємо, що до комерційних факторів автор відносить цінову політику установи та ряд нематеріальних факторів: імідж, гудвіл та репутація закладу охорони здоров'я. У процесі жорсткої конкуренції нематеріальні фактори займають значне місце у підвищенні конкурентоспроможності медичного закладу.

Дослідники виділяють три типи конкуренції на ринку медичних послуг: конкуренція споживачів, конкуренція постачальників послуг та змішаний тип. Різниця між першим та другим типом конкуренції полягає у кількості постачальників медичних послуг на ринку. Там, де мала альтернатива вибору постачальника – конкуренція споживачів, велика кількість постачальників – конкуренція постачальників. Змішаний тип конкуренції допускає домінування

на ринку конкретних постачальників. Конкуренція між постачальниками відбувається в умовах мінливих обмежень – це доступ до ресурсів і можливість впливу та взаємодії з державними структурами. Наприклад, формування державного замовлення на певний вид медичних послуг. Брак бюджетних коштів відображається на якості обслуговування державних медичних установ, що є потенціалом для росту приватної медицини. Сучасне обладнання та медичні технології, можливість постійно підвищувати кваліфікацію персоналу, високий рівень обслуговування дають конкурентні переваги приватним медичним установам над державними. За оцінкою вчених Україна має ряд конкурентних переваг на ринку медичного туризму, а саме: високваліфікований персонал, сучасні технології, відносно невисока ціна, якісне обслуговування та зручне географічне розташування, розвиток готельної та транспортної інфраструктури

Висновки. Конкуренція в сучасному світі – це основна рушійна сила ринку. Конкурентоспроможність – це можливість забезпечення конкурентних переваг на ринку. Ринок послуг медичних закладів є специфічним і формує окремий сектор надання нематеріальних благ, спрямованих на захист здоров'я населення. На конкурентоспроможність медичних закладів впливають ряд факторів, що визначають обставини конкурентних переваг у боротьбі за пацієнтів. Їх можна розділити на медичні, комерційні та нормативно-правові. Якісні медичні послуги є основою конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я. Країни з різними моделями систем охорони здоров'я вважають пріоритетом якісне медичне обслуговування. Якість медичної послуги включає своєчасну медичну допомогу, правильні профілактичні заходи, діагностику, лікування та реабілітацію, отримання запланованого результату. Конкурентоспроможними можна вважати медичні заклади з високим рівнем якісного обслуговування та максимальним використанням ресурсів без зайвих витрат, що дозволяє отримувати цінові переваги на ринку медичних послуг.